

משנה מסכת אבות פרק א

- (א) משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לְאִנְשֵׁי כְנֶסֶת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הוו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סג לתורה:
- (ב) שמעון הצדיק היה משגיח כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים:
- (ג) אנטונינוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק. הוא היה אומר, אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם:
- (ד) יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם. יוסי בן יועזר איש צרדה אומר, יהי ביתך בית ועד לחכמים, והיו מתאבק בצפר רגליהם, והיו שותה בצמא את דברייהם:
- (ה) יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחה, והיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמרו, קל וחמר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה, גורם רעה לעצמו, ובטל מדברי תורה, וסופו יורש גיהנם:
- (ו) יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר, והיו דן את כל האדם לכף זכות:
- (ז) נתאי הארכלי אומר, הרחק משכב רע, ואל תתחבר לרשע, ואל תתנאש מן הפרענות:
- (ח) יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדנין. וכשיהיו בעלי דנין עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים. וכשנפטרים מלפניך, יהיו בעיניך כזכאיון, כשקבלו עליהם את הדין:
- (ט) שמעון בן שטח אומר, הוי מרבה לחקור את העדים, והוי זהיר בדבריך, שמא מתוכם ילמדו לשקר:
- (י) שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר, אהוב את המלאכה, ושנא את הרבנות, ואל תתנדע לרשות:
- (יא) אבטליון אומר, חכמים, הזירו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל:
- (יב) הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:
- (יג) הוא היה אומר, נגד שמא, אבד שמה. ודלא מוסיף, יסיף. ודלא לליף, קטלא חביב. ודאשתמש בתגא, חליף:
- (יד) הוא היה אומר, אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עכשיו, אימתי:
- (טו) שמאי אומר, עשה תורתך קבע. אמור מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות:
- (טז) רבן גמליאל היה אומר, עשה לך רב, והסתלק מן הספק, ואל תרבה לעשר אמדות:
- (יז) שמעון בנו אומר, כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ולא המדרש הוא העקר, אלא המעשה. וכל המרבה דברים, מביא חטא:
- (יח) רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

משנה מסכת אבות פרק ב

(א) רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה. והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואין שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין:

(ב) רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שנייעת שניהם משכחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון. וכל העמלים עם הצבור, יהיו עמלים עמהם לשם שמים, שזכות אבותם מסיעתו וצדקתם עומדת לעד. ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה פאלו עשיתם:

(ג) הוי זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמו. נראין פאוהבין בשעת הנאתו. ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו:

(ד) הוא היה אומר, עשה רצונו כרצונה, כדי שיעשה רצונה כרצונו. בטל רצונה מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונה. הלל אומר, אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע. ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה:

(ה) הוא היה אומר, אין בור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד, ולא הבלישן למד, ולא השפדן מלמד, ולא כל המרבה בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש:

(ו) אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים. אמר (לה), על דאטפת, אטפוף. וסוף מטייפך: יטופון:

(ז) הוא היה אומר, מרבה בשר מרבה רמה. מרבה נכסים, מרבה דאגה. מרבה נשים, מרבה כשפים. מרבה שפחות, מרבה זמה. מרבה עבדים, מרבה גזל. מרבה תורה, מרבה חיים. מרבה ישיבה, מרבה חכמה. מרבה עצה, מרבה תבונה. מרבה צדקה, מרבה שלום. קנה שם טוב, קנה לעצמו. קנה לו דברי תורה, קנה לו חיי העולם הבא:

(ח) רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר, אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לך נוצרת. חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן, רבי אליעזר בן הרקנוס, ורבי יהושע בן חנניה, ורבי יוסי הכהן, ורבי שמעון בן נתנאל, ורבי אלעזר בן ערף. הוא היה מונה שבתו. רבי אליעזר בן הרקנוס, בור סוד שאינו מאבד טפה. רבי יהושע בן חנניה, אשרי יולדתו. רבי יוסי הכהן, חסיד. רבי שמעון בן נתנאל, ירא חטא. ורבי אלעזר בן ערף, מעין המתגבר. הוא היה אומר, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן הרקנוס בכף שניה, מכריע את כלם. אבא שאול אומר משמו, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הרקנוס אף עמהם, ורבי אלעזר בן ערף בכף שניה, מכריע את כלם:

(ט) אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי יוסי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר, עין רעה. רבי יהושע אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר, הלוח ואינו משלם. אחד הלוח מן האדם, כלוח מן הפקוק ברוך הוא, שנגאמר (תהלים לז) לוח רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם:

(י) הם אמרו שלשה (שלשה) דברים. רבי אליעזר אומר, יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס. ושוב יום אחד לפני מיתתו. והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתו שלא תפנה, ששניכתו נשיכתו שועל, ועקיצתו עקיצת עקרב, ולחישתו לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש:

(יא) רבי יהושע אומר, עין הרע, ויצר הרע, ושנאת הבריות, מוציאין את האדם מן העולם:

(יב) רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך חביב עליך כשלך. והתקן עצמך לתורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך

היו לשם שמים:

יג) רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע (ובתפלה). וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא, שנאמר (יואל ב) כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונתם על הרעה. ואל תהי רשע בפני עצמך:

יד) רבי אלעזר אומר, הוי שקוד ללמוד תורה, (ודע) מה שתשיב לאפיקורוס. ודע לפני מי אתה עמל. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: